

הקדמה

בפרסום שלפנינו מובאים ממצאים עיקריים אודות סקר בני 60 ומעלה בישראל, אשר נערך בין השנים 1997-1998 על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. סקר זה נעשה על מנת לקבל תמונה עדכנית ומקיפה ככל האפשר אודות האוכלוסייה המבוגרת בישראל. נתוני הסקר נועדו לשרת את הגופים האחראיים לעיצוב מדיניות, חקיקה, הקצאת משאבים והספקת שירותים לאוכלוסייה זו, וכן את הגורמים הרבים המתעניינים בנושא בממשלה, באקדמיה ובקרב הקהל הרחב.

ביצוע הסקר התאפשר הודות לשיתוף פעולה בין משרדי ממשלה שונים וגופים נוספים המופקדים על חקר ועיצוב מדיניות בנושא הזקנה בישראל: המוסד לביטוח הלאומי, מכון ברוקדייל לגרונטולוגיה והתפתחות אדם וחברה, ג'וינט – ישראל, אש"ל – האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל ומשרדי הבריאות, הקליטה, האוצר והעבודה והרווחה.

באמצעות ריאיון אישי של כ-5,000 בני 60 ומעלה, התקבל מידע רב במגוון נושאים אודות האוכלוסייה המבוגרת בישראל. בין השאלות העיקריות: מבנה המשפחה, מאפיינים חברתיים-כלכליים והיסטוריה תעסוקתית. כמו כן, נאספו נתונים לגבי מצבם הבריאותי של בני ה-60 ומעלה, ושימוש בשירותי בריאות. ולראשונה, נשאל מדגם מייצג של האוכלוסייה המבוגרת בישראל באשר לחשיפתם למשטר הנאצי.

נתוני הסקר וממצאיו הועברו מבעוד מועד לגופים האחראיים לעיצוב מדיניות בנושא הזקנה בישראל, ולא להחוקרים את תחום הזקנה בישראל ובעולם. מסירת הנתונים נעשתה תוך הקפדה על שמירת סודיות המשיבים, כנהוג בלשכה וכפי שמתחייב על פי דין.

בימים אלה נמצא בהקמה פרויקט משותף ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה ולחוקרים באוניברסיטה העברית בירושלים, ליצירת בסיס נתונים מאוחד לחקר אורך של תהליכי הזקנה באוכלוסייה בישראל. נתוני הסקר ממלאים תפקיד מרכזי במאגר נתונים זה.

תודות לכל אלה שעסקו במלאכת ביצוע הסקר ובפרסום ממצאיו, ובמיוחד לגב' סוזנה זריצקי אשר ריכזה את הנושא ואת הפקת הפרסום.

תצוין במיוחד תרומתה של הגב' דורית טל ז"ל אשר הובילה את ביצוע הסקר מתחילתו ועד סופו, ואף הספיקה להיות מעורבת בהפקת ממצאיו הראשוניים לפני שנלקחה מאתנו בטרם עת.

ד"ר אליהו בן משה

ירושלים, תשס"ד - 2004